

การปรับเปลี่ยนวิธีการคำนวณดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริง

นอกจากคณะกรรมการฯ จะติดตามความเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยนของเงินบาทกับสกุลเงินต่างๆ แล้ว ยังติดตามดัชนีค่าเงินบาทซึ่งคำนวณจากการเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทกับสกุลเงินของประเทศคู่ค้าที่สำคัญ¹ เพื่อวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย โดยล่าสุด ธปท. ได้ศึกษาทบทวนวิธีการคำนวณดัชนีค่าเงินบาท (Nominal Effective Exchange Rate: NEER) และ ดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริง (Real Effective Exchange Rate: REER) เพื่อปรับปรุงให้ดัชนีดังกล่าวสามารถสะท้อนความสามารถในการแข่งขันของไทยได้ถูกต้องชัดเจนยิ่งขึ้น

การปรับเปลี่ยน

น้ำหนักที่เหมาะสมเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณา โดยน้ำหนักที่ใช้ในปัจจุบันเป็นส่วนมูลค่าการค้าที่มองภาพการแข่งขันใน 2 ตลาด คือ ตลาดในประเทศ (Import Market) และตลาดคู่ค้าต่างประเทศ (Export Markets) อย่างไรก็ตาม เพื่อให้สะท้อนภาพความสามารถในการแข่งขันได้ถูกต้องและครบถ้วนมากยิ่งขึ้น ธปท. จึงได้ปรับปรุงดัชนีทั้งสองใหม่เพื่อให้คำนึงถึงความสำคัญของประเทศคู่ค้าในฐานะที่เป็นคู่แข่งของไทยในตลาดที่สาม (Third Markets) ด้วย ตัวอย่างเช่น ในการกำหนดว่าจะให้น้ำหนักกับประเทศจีนนั้น นอกจากจะต้องพิจารณาว่า สินค้าของไทยจะต้องแข่งขันกับการนำเข้าจากประเทศจีนและมีการส่งออกไปแข่งขันกับสินค้าในประเทศจีนใดแล้ว ยังต้องพิจารณาด้วยว่าสินค้าจากประเทศจีนไปแข่งขันกับสินค้าจากประเทศไทยในประเทศที่สาม สมมติว่าเป็นประเทศสหรัฐฯ เท่าไรอีกด้วย ซึ่งการคำนวณในลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับมาตรฐานสากลในการคำนวณ

วิธีการคำนวณน้ำหนักแบบใหม่

เพื่อให้ให้น้ำหนักที่ให้กับสกุลเงินของแต่ละประเทศครอบคลุมถึงการแข่งขันในทุกๆ ตลาด การคำนวณน้ำหนักแบบใหม่จะเท่ากับค่าเฉลี่ยของระดับความเป็นคู่แข่งของแต่ละประเทศในทุกๆ ตลาด (ตลาดในประเทศ ตลาดคู่ค้าต่างประเทศ และตลาดที่สาม) โดยถ่วงเฉลี่ยด้วยความสำคัญของแต่ละตลาดต่อประเทศไทย (กล่าวคือเท่ากับผลรวมของผลคูณระหว่างระดับความเป็นคู่แข่งของแต่ละประเทศกับสำคัญของแต่ละตลาด)²

ตารางที่ 1 การคำนวณน้ำหนัก w_i ตามวิธีใหม่	
$w_{Th,k} = \sum_j x_{Th,j} \cdot m_{j,k}$ <p>j = ประเทศ (ตลาด) ทั้งหมด</p> <p>k = ประเทศคู่ค้าสำคัญ</p>	<p>$w_{Th,k}$ = น้ำหนักที่ให้กับประเทศ k</p> <p>$x_{Th,j}$ = สัดส่วนสินค้าไทยที่ขายในประเทศ j ต่อมูลค่าสินค้าไทยรวม</p> <p>$m_{j,k}$ = สัดส่วนของสินค้าประเทศ k ที่ขายในตลาดประเทศ j ต่อยอดขายสินค้าในประเทศ j ทั้งหมด</p>

¹ รายละเอียดสำหรับสูตรการคำนวณ ดูได้จาก เมทินี ศุภสวัสดิ์กุล "ดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริง (Real Effective Exchange Index: REER) : แนวคิด วิธีการคำนวณ และการประยุกต์ใช้กรณีประเทศไทย" บทความในรายงานเศรษฐกิจรายเดือน ธนาคารแห่งประเทศไทย เดือนสิงหาคม 2542

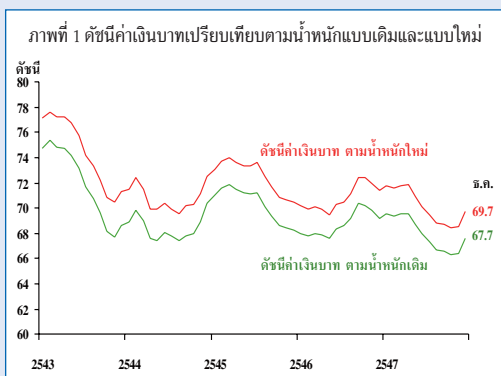
² แนวคิดสูตรการคำนวณดูได้จาก Michael P. Leahy, "New Summary Measures of the Foreign Exchange Value of Dollar," Federal Reserve Bulletin (Oct 1998), pp. 811-818

จากสมการข้างต้นจะเห็นได้ว่า เทอมแรก ($x_{T,h,\dots}$) เป็นการวัดความสำคัญของตลาดที่ไทยเข้าไปแข่งขันโดยวัดจากสัดส่วนของผลผลิตของไทยที่ส่งไปขายยังตลาดนั้นๆ ต่ออุปทานผลผลิตรวมของไทย ส่วนในเทอมที่สอง ($m_{\dots,k}$) จะเป็นการวัดความเป็นคู่แข่งของสินค้าจากประเทศ k ในแต่ละตลาด โดยวัดจากส่วนแบ่งตลาดสินค้าจากประเทศ k ที่ขายในตลาดนั้นๆ

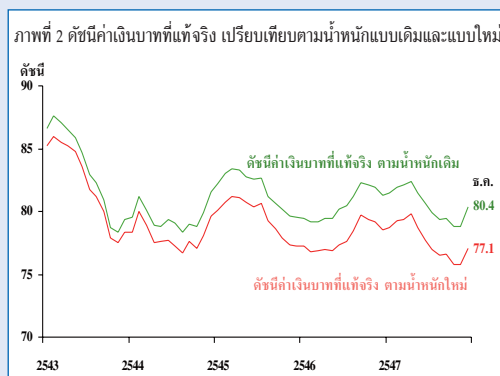
ทั้งนี้ ข้อมูลที่ใช้ในการคำนวณน้ำหนักแบบใหม่นี้ เป็นฐานข้อมูลชุดใหม่ที่ใช้อุปกรณ์การคำนวณระหว่างประเทศของไทยและต่างประเทศของปี 2545 ล่าสุดขึ้นเทียบกับฐานข้อมูลชุดเดิมที่ใช้อุปกรณ์การคำนวณปี 2538-2540 จึงน่าจะให้ภาพปัจจุบันของโครงสร้างการแข่งขันที่ดีกว่า ในขณะเดียวกันได้มีการปรับตะกร้าสกุลเงินของประเทศคู่ค้าใหม่ จากเดิมที่ประกอบด้วย 22 ประเทศมาเป็น 32 ประเทศ (21 สกุลเงิน) ซึ่งครอบคลุมประมาณร้อยละ 83 ของมูลค่าการค้าทั้งหมดของไทย โดยได้เพิ่มสกุลเงินยูโรรวมไว้ในตะกร้าสกุลเงินด้วย สำหรับปีฐานยังคงใช้ปี 2537 เนื่องจากเห็นว่าปีนี้เป็นปีที่เศรษฐกิจไทยมีเสถียรภาพพอสมควร

การคำนวณน้ำหนักในลักษณะนี้ จะให้น้ำหนักที่สะท้อนการแข่งขันในทุกๆ ตลาดและจะสะท้อนถึงผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขัน (เชิงราคา) จากการเปลี่ยนแปลงในค่าเงินสกุลต่างๆ ได้ครอบคลุมและสอดคล้องกับรูปแบบการค้าที่ถูกต้องยิ่งขึ้น

ผลการจัดทำ

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

จากการคำนวณโดยใช้น้ำหนักใหม่นั้น ทำให้มีการกระจายตัวมากขึ้นของน้ำหนักที่ให้กับประเทศคู่แข่งต่างๆ โดยน้ำหนักส่วนใหญ่แล้วยังอยู่ที่ประเทศหลัก ได้แก่ สหรัฐฯ ญี่ปุ่น และสหภาพยุโรป แต่ได้พียงย้ายไปยังประเทศคู่ค้าอื่นๆ ของไทย เช่น จีน และกลุ่มประเทศอื่นในเอเชีย ให้น้ำหนักเพิ่มขึ้น ซึ่งประเทศเหล่านี้เป็นคู่แข่งสำคัญของไทย ทำให้การเคลื่อนไหวของสกุลเงินของประเทศเหล่านี้มีบทบาทมากขึ้นต่อความสามารถในการแข่งขันของไทย สำหรับการวิเคราะห์นั้น ควรให้ความสำคัญกับทิศทางและขนาดการเปลี่ยนแปลงของดัชนีมากกว่าการวิเคราะห์ระดับของดัชนี โดยดัชนีที่เพิ่มขึ้น (ลดลง) หมายถึงค่าเงินบาทแข็งขึ้น (อ่อนลง) เมื่อเทียบกับประเทศคู่แข่ง ซึ่งจะสะท้อนความสามารถในการแข่งขันที่ลดลง (เพิ่มขึ้น) ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงของดัชนี ณ สิ้นปี 2547 เมื่อเทียบกับ ณ สิ้นปี 2546 เห็นได้ว่าดัชนีค่าเงินบาทและดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริงยังคงอ่อนค่าลงซึ่งสะท้อนความสามารถในการแข่งขันของไทยที่ยังอยู่ในเกณฑ์ดี